

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYK ZAWODOWYCH

Kod przedmiotu	
Kierunek	Pedagogika, II stopień Moduł: WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA
Profil kształcenia	Praktyczny
Semestr	Semestr 4 - 155 godz.
Rodzaj praktyk pogłębiająca/dyplomowa	praktyki zawodowe- praktyka dyplomowa
Opiekun praktyk	dr Teresa Janicka-Panek
Tryb studiów (studia stacjonarne, studia niestacjonarne)	studia niestacjonarne

Cele praktyk (ogólne i szczegółowe)

Celem praktyk zawodowych jest wyposażenie absolwenta studiów w niezbędną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, aby mógł profesjonalnie realizować przyszłe zadania zawodowe z zakresu edukacji włączającej i wczesnego wspomaganie jednostki w rozwoju. Praktyki zawodowe są zintegrowane z rodzajem prowadzonych zajęć. Praktyka dyplomowa może służyć także zbieraniu danych w ramach przygotowywanej koncepcji badań własnych, prowadzącej do napisania pracy magisterskiej.

Cele ogólne:

1. Pogłębianie wiedzy i umiejętności zdobytych przez studenta w czasie studiów oraz nabycie nowych poprzez prowadzenie lub współprowadzenie zajęć z zakresu edukacji włączającej i terapii pedagogicznej, z ewentualną możliwością wykorzystania do przygotowania pracy dyplomowej.
2. Pogłębianie kompetencji zawodowych poprzez dalszą systemową konfrontację przygotowania teoretycznego z zakresu edukacji włączającej i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z praktyką.
3. Wzbogacenie umiejętności i zachowań potrzebnych w środowisku pracy; praca w zespole, należyty stosunek do pracy i innych współuczestników, z którymi praca jest wykonywana.
4. Poszerzenie doświadczeń związanych z organizacją i funkcjonowaniem instytucji oraz stanowisk związanych z realizacją zadań bezpośrednio powiązanych z pracą terapeutyczną, pedagogiczną, dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą oraz organizacyjną.
5. Gromadzenie danych na temat warsztatu pracy przyszłego terapeuty, w zakresie wyposażenia technicznego, technologicznego i informatycznego szkół/placówek oświatowych, realizujących edukację włączającą.
6. Pogłębienie znajomości sposobów prowadzenia dokumentacji w szkole/placówce

systemu oświaty, w których realizowana jest edukacja włączająca lub/i wspomaganie w rozwoju.

7. Dalsze poznawanie środowiska zawodowego, zasad etyki zawodowej, holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do podmiotów, uczestniczących w procesie realizacji praktyk zawodowych.
8. Zdobywanie dodatkowego doświadczenia związanego z pracą terapeutyczną, dydaktyczno-wychowawczą oraz opiekuńczą terapeuty/nauczyciela/opiekuna/wychowawcy/ i konfrontowanie nabytej wiedzy teoretycznej z praktyką pedagogiczną i społeczną.
9. Dalsze przygotowanie do samodzielnej pracy na stanowisku nauczyciela terapeuty oraz do podejmowania decyzji w zakresie edukacji włączającej i wspomagania w rozwoju.
10. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za realizację zadań podejmowanych podczas odbywania praktyki zawodowej; świadome przestrzeganie zasad etyki zawodowej.

Cele szczegółowe:

1. Dalsze pogłębione poznawanie zadań charakterystycznych dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowiska, w jakim one działają, z uwzględnieniem edukacji włączającej i wspomagania rozwoju;
2. Doskonalenie znajomości organizacji, statutu i planu pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty w zakresie edukacji włączającej i wspomagania rozwoju oraz programu wychowawczo-profilaktycznego;
3. Zaobserwowanie i przestrzeganie w praktyce zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi;
4. Doskonalenie umiejętności wyciągania wniosków z obserwacji pracy nauczycieli, specjalistów z zakresu organizowania i prowadzenia terapii pedagogicznej, wspomagania rozwoju, ich interakcji z dziećmi i uczniami;
5. Krytyczna analiza sposobów, w jaki nauczyciele i specjaliści planują i przeprowadzają zajęcia terapeutyczne, dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze oraz profilaktyczne;
6. Wdrażanie do wyciągania wniosków z obserwacji sposobów integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutyczno-dydaktycznych oraz profilaktycznych przez nauczycieli i specjalistów;
7. Kształtowanie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć terapeutycznych pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
8. Dalsze rozwijanie umiejętności analizowania sytuacji i zdarzeń pedagogicznych zaobserwowanych lub doświadczonych w czasie praktyk;
9. Kształtowanie umiejętności całościowego podejścia w procesie diagnozowania przypadku, planowania i organizowania procesu wspomagania oraz oceny postępów edukacyjnych a tym samym skuteczności przyjętej strategii działania w zakresie wspomagania rozwoju

dziecka/ucznia;		
10. Skuteczne współdziałanie z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.		
Opis efektów uczenia się uzyskiwanych przez uczestnika studiów w ramach praktyk		
OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ		SYMBOL PRK (odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się)
WIEDZA		
Student zna i rozumie		
1	podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących; w tym zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowiska, w jakim one działają, z uwzględnieniem edukacji włączającej i wspomagania rozwoju;	PED2_W01
2	organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty w zakresie edukacji włączającej i wspomagania rozwoju oraz program wychowawczo-profilaktyczny;	PED2_W01
3	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia, socjalizacji oraz różnorodne uwarunkowania tych procesów; w tym zna sposoby w jaki nauczyciele i specjaliści planują i przeprowadzają zajęcia terapeutyczne, dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze oraz profilaktyczne;	PED2_W02
4	źródła i miejsce pedagogiki specjalnej w nauce oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych oraz medycznych i nauk o zdrowiu;	PED2_W01
5	zakresy pedagogiki specjalnej; w kontekście potrzeb specjalnych dostrzeżonych w miejscu praktyk;	PED2_W03
6	konceptcje rehabilitacji, edukacji, resocjalizacji i terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz różnorodne uwarunkowania tych procesów;	PED2_W04
7	metodologię badań naukowych stosowanych w dziedzinach nauk humanistycznych i nauk społecznych, w szczególności zasady projektowania i prowadzenia badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej, oraz postulat wieloparadygmatyczności;	PED2_W10
8	metodologiczne założenia i zasady oraz etyczne normy projektowania i realizacji badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej;	PED2_W10
9	zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji;	PED2_W15
10	współczesne podejście do problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i wynikające z niego nowe formy edukacji, w tym integracyjna i włączająca;	PED2_W12 PED2_W13
11	system kształcenia specjalnego w kontekście systemu kształcenia powszechnego;	PED2_W07
12	organizację i metodyki kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami, oraz modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć	PED2_W07 PED2_W08

	terapeutycznych;	
1 3	merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej;	PED2_W15 PED2_W07 PED2_W08
1 4	podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy oraz zasady efektywnego posługiwania się narządem mowy;	PED2_W07 PED2_W12
1 5	procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia;	PED2_W07 PED2_W08 PED2_W12
1 6	zasady udzielania pierwszej pomocy;	PED2_W13
1 7	zasady ochrony własności intelektualnej.	PED2_W14 PED2_W15
UMIEJĘTNOŚCI		
Student potrafi		
1	wykorzystywać i integrować wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin naukowych w celu analizy problemów rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych; w tym wyciągać wnioski z obserwacji interakcji uczestników procesu terapeutycznego, obserwowanych lub/i prowadzonych zajęć, sposobów integracji działań opiekuńczo -wychowawczych i terapeutyczno-dydaktycznych oraz profilaktycznych przez nauczycieli i specjalistów;	PED2_U01 PED2_U04
2	rozpoznawać i interpretować zjawiska społeczne, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne oraz doświadczenia zaobserwowane podczas praktyk, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej, dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych oraz medycznych i nauk o zdrowiu;	PED2_U01 PED2_U03
3	rozdzielać orientacje metodologiczne w badaniach naukowych w zakresie pedagogiki; w tym pedagogiki specjalnej, formułować cele i problemy badawcze, stosować dobór adekwatnych metod i technik, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań w obrębie wybranego zakresu pedagogiki specjalnej;	PED2_U01 PED2_U06
4	diagnozować złożone sytuacje rehabilitacyjne, edukacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne, projektować i prowadzić zajęcia z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów;	PED2_U04
5	wykorzystywać aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w planowaniu, realizacji, monitorowaniu i ewaluacji procesu wychowania i nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;	PED2_U08
6	wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania zachowań, procesów i zjawisk w obszarze rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji;	PED2_U08
7	prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oraz wykorzystywać zasady i metody indywidualnego projektowania zajęć;	PED2_U11 PED2_U13

8	wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz programy poprawiające integrację rówieśniczą uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;	PED2_U11 PED2_U13
9	pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z nauczycielami, specjalistami, rodzicami i opiekunami uczniów;	PED2_U14 PED2_U15
10	analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych;	PED2_U19
11	projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej;	PED2_U05
12	poprawnie posługiwać się językiem polskim oraz poprawnie i adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się specjalistyczną terminologią;	PED2_U12 PED2_U16
13	posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;	PED2_U16
14	udzielać pierwszej pomocy;	PED2_U11 PED2_U13
15	współpracować z członkami zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań naukowych;	PED2_U14 PED2_U15
16	samodzielnie rozwijać wiedzę oraz umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii;	PED2_U17 PED2_U18
17	twórczo korzystać z teorii dotyczących rozwoju człowieka, socjalizacji, wychowania, nauczania-uczenia się oraz krytycznie je oceniać.	PED2_U19
KOMPETENCJ SPOŁECZNE		
Student jest gotów do		
1	posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	PED2_K11 PED2_K09
2	budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	PED2_K10 PED2_K11
3	komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne;	PED2_K06 PED2_K10
4	porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią;	PED2_K01 PED2_K09
5	rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie uczniów, a także podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tych środowisk;	PED2_K02 PED2_K03
6	działania na rzecz poprawy jakości działania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty; w tym placówek kształcenia integracyjnego oraz specjalnego;	PED2_K01
7	pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej;	PED2_K11

8	doceniania tradycji i dorobku badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej oraz ich kontynuacji i poszerzania o nowe obszary i procedury badawcze.	PED2_K11
Miejsce odbywania praktyk		
<p>Praktyki zawodowe mogą się odbywać w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty, w których do zajmowania stanowiska nauczyciela są wymagane kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, w szczególności w szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych¹. Praktyki zawodowe mogą być realizowane w instytucjach systemu oświaty, wymienionych w art. 2 <i>Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe</i> (Dz. U. z 2019 r. poz. 59, z późn. zm.).</p> <p>Przykładowe instytucje systemu oświaty dla odbycia opisywanej praktyki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedszkola, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, a także inne formy wychowania przedszkolnego; 2) szkoła podstawowa, w tym: specjalna, integracyjna, z oddziałami przedszkolnymi, integracyjnymi, specjalnymi, 3) placówki oświatowo-wychowawcze, np., ośrodki szkolno-wychowawcze, 4) poradnie psychologiczno-pedagogiczne. <p>Wskazane elementy infrastrukturalne oraz elementy wyposażenia, w jakie musi być wyposażone miejsce odbywania praktyk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W grupach dzieci w przedszkolach, szkołach, placówkach systemu oświaty znajdują się dzieci/uczniowie/wychowankowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wymagający wspomagania w rozwoju. 2. Placówki posiadają wyposażenie/infrastrukturę (pomoce dydaktyczne, urządzenia techniczne, tablice interaktywne, pakiety edukacyjne i inne media, aranżację przestrzeni edukacyjnej), które umożliwia realizację efektów zawartych w podstawie programowej, w spersonalizowanych programach, np. IPET . 3. Pomieszczenie i stanowisko pracy umożliwiające opracowywanie dokumentacji służącej realizacji praktyki oraz jej weryfikację przez zakładowego opiekuna praktyki, a także służące konsultacjom z opiekunem w zakresie przebiegu praktyki i trudności, które ewentualnie pojawiają się w trakcie jej przebiegu. 4. Dostęp do dokumentacji szkolnej; w tym regulującej pracę szkółach/ placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w celu jej poznania, analizy, wykorzystania w planowaniu procesu terapeutycznego, dydaktyczno-wychowawczego, opiekuńczego i profilaktycznego. 		
Weryfikacja efektów uczenia się oraz sposób obliczania oceny końcowej		
<p>Ocena końcowa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza i ocena <i>Dziennika praktyk</i>, odzwierciedlającego przebieg realizacji zadań, potwierdzonych przez opiekuna praktyki w szkole/ placówce oświatowej. 2. Analiza i ocena jakości zapisów, dot. obserwowanych i prowadzonych (współprowadzonych) zajęć, własnych spostrzeżeń studenta, wyników ewaluacji i autoewaluacji, wniosków i rekomendacji. 3. Analiza i ocena zawartości portfolio, w skład którego wchodzi: <i>Opis i analiza przypadku</i>, odzwierciedlający proces terapeutyczny od diagnozy do prognozy wybranego zaburzenia u dziecka, czyli wykazanie się umiejętnością planowania oraz realizacji procesu terapeutycznego i oceną jego efektów (nawet tą cząstkową); 3 konspekty zajęć terapeutycznych, opracowane dla danego przypadku wraz z materiałami metodycznymi i 		

¹ Zgodnie z Rozporządzeniem MN i SW z dnia 25 lipca 2019r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz. U. z 2019r., poz. 1450, s. 69

WIEDZA - obserwacja aktywności studenta podczas przygotowywania się do odbycia praktyki, merytoryczna analiza zapisów w dziennikach praktyk, konsultacje indywidualne lub/i grupowe, analiza założeń teoretyczno-metodycznych przygotowywanego wspomaganie, uzasadnianie swoich propozycji metodycznych literaturą z zakresu pedagogiki specjalnej, dane z samooceny oraz ewaluacji zajęć, wykonanych przez studenta.

UMIEJĘTNOŚCI - obserwacja umiejętności studenta podczas planowania oraz prowadzenia zajęć, analiza podstaw prawnych, założeń teoretyczno-metodycznych wspomaganie, zapisów w dziennikach praktyk, konsultacje indywidualne lub/i grupowe nt jakości prowadzonych zajęć, ich efektów, sposobu dokumentowania obserwowanych i prowadzonych zajęć/zajęć z asystenturą, przygotowywanie spersonalizowanych programów wspomaganie, np. IPET, pomocy dydaktycznych, dobór i stosowanie metod, form kształcenia, dane z samooceny oraz ewaluacji zajęć. Analiza umiejętności pisemnego i metodycznego przygotowania się do obserwacji lub/i prowadzenia wspomaganie, odzwierciedlone w portfolio. Obserwacja umiejętności planowania, prowadzenia i oceniania procesu terapeutycznego;

KOMPETENCJE SPOŁECZNE - obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć i realizacji zadań, wykazanie się konkretnymi kompetencjami społecznymi w trakcie realizacji konkretnego IPET (np. współpraca z innymi nauczycielami, członkami zespołu ds. organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej), projektu wspomaganie, podanie w *Dzienniku praktyk* lub/i *Sprawozdaniu specjalistów* oraz nazw instytucji i zakresu pomocy, z których student skorzystał podczas odbywania praktyk, informacja zwrotna z ewaluacji, interpretacja ocen i wniosków wystawionych przez szkołę/placówkę oświatową. Analiza oceny i opinii opiekuna praktyk z ramienia szkoły/placówki oświatowej; analiza spełnienia przez studenta efektów przypisanych praktykom zawodowym, zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli.

OCENA DZ x 0,6

Ocena końcowa z praktyk jest **ŚREDNIĄ WAŻONĄ** obliczoną według następującego wzoru:

OCENA KOŃCOWA = DZ x 0,6 + Dok x 0,4

- DZ – dziennik praktyk wraz z portfolio, sprawozdaniem i opinią zakładowego opiekuna praktyk, przebieg praktyk
- Dok – jakość dokumentów wchodzących w skład portfolio i innych załączników

Skala ocen:

bardzo dobry (5)

dobry plus (4,5)

dobry (4)

dostateczny plus (3,5)

dostateczny (3)

niedostateczny (2)

Ocena ustalana będzie na podstawie następującej skali:

poniżej 55.00 % - ocena 2

55.00 % i więcej - ocena 3

60.00 % i więcej - ocena 3,5

70.00 % i więcej - ocena 4

80.00 % i więcej - ocena 4,5

90.00 % i więcej - ocena 5.

Nakład pracy uczestnika studiów (bilans punktów ECTS)	Obciążenie studenta (h)	
	STAC.	NIESTAC.
Forma nakładu pracy uczestnika studiów		
1. Udział w zajęciach teoretycznych – wykłady (zgodnie z planem studiów)	-	-
2. Udział w zajęciach praktycznych – dalsza i pogłębiona analiza dokumentacji placówki, analiza podstaw prawnych organizowania wspomaganie oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie się do obserwacji/asystowania i prowadzenia zajęć terapeutycznych itp. (zgodnie z planem studiów i programem praktyk: ramowym i szczegółowym,	-	155

dostosowanym do rodzaju praktyki)		
3. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (1+2)	-	155
4. Praca własna (np. czytanie literatury z zakresu pedagogiki specjalnej, edukacji włączającej, psychologii, wychowania, opieki, terapii pedagogicznej i profilaktyki, przygotowania opisu i analizy przypadku wraz załącznikami metodycznymi, wzbogacone analizą czasopism pedagogicznych, podstawy programowej, programów nauczania, przewodników metodycznych, projektów zajęć, IPET, diagnoz, orzeczeń i opinii pp-p a także stron www instytucji, zajmujących się kształceniem integracyjnym, specjalnym, wychowaniem, terapią, profilaktyką i opieką, wspomaganiem rozwoju; analiza przepisów prawa zewnętrznego oraz wewnętrznego szkół/placówek oświatowych, przygotowywanie materiałów metodycznych z zakresu terapii pedagogicznej i wczesnego wspomagania na zajęcia specjalistyczne (opracowywanie IPET, pisanie konspektów/scenariuszy/projektów zajęć), wyszukiwanie filmów edukacyjnych i instruktażowych, prace projektowe, ewaluacja, analiza wniosków, rekomendacje dla dalszego doskonalenia i inne).	-	-
Sumaryczne obciążenie pracą uczestnika studiów (h):	-	155
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów – „ECTS ” w siatce):	-	7
Uwagi		